

Theologiæ Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Intellectu & Scientia Dei, ejusque Objecto. Item de
voluntate & volitione Dei, ejusque Objecto

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. II. Deus cognoscit negationes & privationes expresso & formaliter
conceptu; non per modum entis; sed prout sunt remotiones entium, in
forma opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73680](https://nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:hbz:466:1-73680)

CONCLVSION II.

Deus cognoscit negationes, & privationes expresso & formaliter conceptu, non per modum entis; sed prout sunt remotiones entium in forma opposita.

DE entibus mercè possibilibus, quæ etiam ab Aliquis vocantur non entia, nulla hic est quæstio: nam, cùm sint vera entia possibilia, possunt ut talia immediate in se ipsis, & in essentia divina videri, juxta dicta Sect. 4. Conclus. 4. 5. & 6. Porro negationes & privationes non sunt vera entia, ne quidem possibilia, id est, non habent esse per se; sed tantum ratione positivi, cui opponuntur, aut ratione subjecti, cui tribuuntur; quatenus positivum illud, quod de factō non est, non repugnat esse, & subjectum istud, quod non habet formam opositam negationi ac privationi, aptum est (secundū rationem suam genericam aut specificam) habere illum: quod autem non habet esse per se, non est cognoscibile per se: negationes igitur privationesque non sunt per se cognoscibles à Deo. Quod etiam non possint cognosci à Deo ratione alterius, probatur: quia ratione alterius non cognoscuntur negationes & privationes, nisi per compositionem aut divisionem, affirmando negationem esse, aut positivum opositum non esse: at divina cognitione non potest esse complexa. Respondeo: complexa formaliter, concedo: virtualiter, nego. Sufficit autem virtualis complexio, sicut ad euangelicum ens complexum; ita etiam ad cognoscendum non ens complexum.

Sed enim, dicit aliquis: non queritur hic de cognitione non entis complexi, sed incomplexi. Respondeo: agitur de illa cognitione, quā Deus cognoscit negationes & privationes, & queritur, qualis illa sit. Et nos dicimus, eam non entis in esse formaliter quidem & expressam, non tamen incompleam; quasi Deus cognosceret negationes & privationes per modum entium, ut nos eas concepimus; sic enim intelligenter res aliter, quam à parte rei sunt, quod est imperfectionis; sed ut sunt remotiones entium, quæ entia sunt formæ oppositæ. Expendamus hæc sigillatim. Evidem quod cognitio negationum & privationum (eadem est ratio entis rationis) sit formalis & expressa in Deo, inde constat; quia alijs per cognitionem virtualem non cognosceret, sed folummodo posset cognoscere, sive posset cognitio Dei se extendere ad non entia, si essent vera entia, quod falsum est; nam, ut jam diximus, & ex dicendis adhuc patebit, nulla est repugnatio in hoc, quod actuali-

cognitione, id est, formalis & expresso conceptu, Deus cognoscat negationes & privationes, etiam ut formaliter sunt non entia, Cognoscat, inquam, non ad modum entium, sic enim Deus deciperetur, cùm revera non sint entia, sed tamquam remotiones entium, quales à parte rei sunt. Si dixeris: Objectum intellectus est ens: ergo non ens nequit cognosci, nisi ad modum entis. Respondet: Antecedens esse verum de objecto motivo; non vero de objecto terminativo, quale solum est negatio concepta ut remotio entis. Urget: Formæ & negationis formæ tantum datur una species impressa; ergo & una expressa. Responderet Felix sup. neg. Consequentiā: nam (inquit) species expressa est expressior, & actualior, & determinatior representativa objecti; & ita, licet impressa sit una, quia negationis non est species impressa, species expressa debet esse multiplex. Sic ille.

Igitur ad omnem speciem expressam non requiritur species impressa; sed ad illam solam, cuius objectum est improprietatum intellectui, quia materiale v. g. Jam autem negatio, aut privatio, cùm nihil sit, non est positivè improprietata intellectui, ut propterē indigat distincta species impressa ad sui actualem cognitionem; sed sufficit species impressa formæ positivæ, in qua ipsa negatio non virtualiter, sed actualiter (quemadmodum non virtualiter, sed actualiter continetur) cognosciatur. Nec obstat sequens argumentum: Inter intelligentem, & rem intellectam debet esse similitudo, ita quod intelligens fiat res intellecta: sed inter Deum, & non ens, non est similitudo; nam Deus fieri non potest non ens: ergo non habet conceptionem de non ente. Hoc, inquam, argumentum non valet, quia sequitur, neque creaturam Deum cognoscere, cùm Deus non possit fieri creatura. Illa ergo similitudo inter intelligentem, & intellectum solum est in esse intelligibili, quod à parte rei nihil aliud est, quam cognitionem hanc aut illam rem representare; non repugnat autem, immo perfectionis infinita est, quod cognitio Dei representet etiam negationes, & privationes.

Sed quomodo, inquis, representeret, cùm nihil sint? Respondet Conclus. In formâ opposita, quæ aliquid est. Ita Scotus 4. dist. 50. q. 3. vñna representat negationes in forma opposita, quomodo hoc est, an pena habeat ideam in Deo? Dico, secundū August. 9. de Trinit. cap. 10. scotus. quod aliquid est cognoscibile secundum speciem, & aliquid secundum privationem. Cognitio secundum speciem est ejus rei, qua cognoscitur in se: secundum privationem cognoscitur, quod cognoscitur per aliud; & idem dicit Philosophus 4. 7. & 9. Metaph. quod privatio cognoscitur per habitum. Et post pauca: si ergo est quæstio de pena danni, que est pena damnationis divina, sive de culpa, que est causa non vi-pena: sic dico, quod non videntur in essentia divinitatis in essa; quia nec habent ideam in Deo, nec imitantur sentia divinitatis per ideam; quia nec in se, nec in aliquo gradu entis sunt,

Objectio
soluitur ex
Felice.

Instantia
explodiatur.
Felix,

xliii

Ad omnem
speciem ex-
pressam non
requiriur
species im-
pressa.

Aliud argu-
mentum
contra.

Non valet.

Essentia di-
vina repre-
sentat nega-
tiones in
forma oppo-
sita.

scotus.

scotus.</p

sunt, nec per consequens imitatur illam in aliquo gradu, & ita non est ratio cognoscendi in essentia divina secundum speciem, quia non habent propriam idem in Deo sed secundum similitudinem per aliud. Præterea num. 7. inquit: Ad aliud dico, quod non habet idem: cognoscitur tamen per habitum, sicut privatio habet cognoscitum.

21.
Hac est etiam sententia D. Thom. p. q. 14. a. 11. & Aliorum, quos ei citat, & sequitur Felix sup. num. 10. Eius suffragatur D. Dionys. de Divinis nomin. cap. 7. dicens: Quemadmodum etiam lux per causam in se tenetiarum notitiam anticipatam, & informata habet, quod non aliunde, quam ex luce tenetiarum habet. Ratione stabiliter, quam sup. Scetus indicavit: non entia (inquit Franc. sup.) cum sint talia, non representantur in divina essentia, cum in ea virtualiter non continantur: ergo si oportet possunt cognosci per aliquid, quod in essentia divina continetur, & habet connexionem cum privatione; sed hoc solum est habitus oppositus: ergo in forma illa cognita in divina essentia cognoscit Deus haec non entia: non taliter, quod representatio formarum sit representatio privationum (sic enim non cognoleantur, nisi virtualiter, & non formaliter concepti, quod ante rejecimus) sed quod haec representari, nec cognosci possint sine formis oppositis; sic tamen, quod conceptus Dei ad utrumque terminetur, quamvis habitus, seu forma sit medium, ut privatio cognoscatur: diversa enim cognitione Deus terminatur ad habitum, & ad privationem, quod in argumentorum solutione magis explicabitur.

22.
Objecatio.
Solvitur ex Felice.
Infringit.
Non valat.

Dices ergo 1. Ex hoc tantum sequitur, quod sine cognitione formæ non cognoscitur privatio; non tamen quod forma sit ratio formalis cognita cognoscendi privationem: sicut quamvis relatio non cognoscatur sine termino, tamen terminus non est ratio formalis cognoscendi relationem. Respondeat Felix sup. num. 11. neg. Sequelam; nam habitus, & privatio non sunt ut relativa, v.g. Pater, & filius, neque ut relatio, & terminus, sed sunt duo connexa, ita quod privatio excludit habitum, & exclusio sine habitu intelligi non potest neque privatio; quia haec non habent realitatem, sicut habent relatio, & relativum. Infringit; ergo Deus cognoscit non entia per discursum; nam cognoscit habitum, & cum illum in subjecto non videat, colligit ibi esse privationem. Respondeo (inquit Felix) neg. Sequelam: nam ad discursum requiritur duplex cognitione, & quod una sit causa alterius: in praesenti, quamvis possimus distinguere duplum cognitionem, unam quae terminatur ad habitum, alteram terminatam ad privationem, & una sit ratio alterius, non tamen est causa; & ita non est discursus, quamvis nos apprehendamus acsi esset discursus: sicut quando Deus cognoscit creaturas in sua essentia, non discurrit.

Instabim 2. Saltē est imperfētio, cognoscere unum per aliud. Respondeo concedendo, sed non entia essent per se cognoscibilia: cū fāciam, tamen non sunt cognoscibilia, neque definitibilia, nisi per aliud; ita per aliud à Deo cognoscuntur, qui cognoscit res ut sunt. Huiusque Felix. Objicitur secundo: Ex nostra opinione sequentia sequitur, Deum solum cognoscere non entia, quia cognoscit, formas politivas non esse in subiecto, quod est cognoscere affirmando, vel negando; ergo cognitione simplici non cognoscit negationem, quod est inconveniens. Respondeo concedendo utramque non Sequelam; sed nego id esse inconveniens, quandoquidem cognitione simplex non sit possibilis, ut docet S. Iohannes. sup. num. 193. quem legitur Felix sup. num. 12. Et ratio est: quia (inquit Theod.) cum non ens verè non habeat esse per se, quomodo potest perfecta cognitione cognosci per se & incomplexè omnibus namque incompleta cognitione terminatur ad objectum, tamquam ab habens esse per se, id est, distinctum ab aliis objectis aliarum cognitionum, quæcumque sit illa distinctio; & per hoc differt à cognitione complexa, quæ plura objecta unit per modum subiecti & praedicati, medi & conclusionis: ergo quod verè non habet esse per se, non potest verè & perfecta cognitione concepi incomplexè. Quod autem non ens non habeat verè esse per se & distinctum ab aliis cognoscibilibus seu objectis, videtur fieri per le notum: quia si verè habeat esse distinctum ab aliis; ergo est verè unum, ergo verè ens; non ergo est non ens. Si ille.

Alia probatio sumitur ex eodem, nimirum; quia nec negatio aut privatio in positivo opposito, nec ens rationis in reali ente virtualiter, aut formaliter continetur; nec est in eius aliqua alia eminentia ad representandum negationem, privationem, aut ens rationis; in quo enim illa eminentia consistit? Jam autem non potest quidpiam in alio cognoscere incomplexè, nisi in illo formaliter, vel virtualiter, vel secundum aliam quandam eminentiam continetur. Negationes ergo, & privationes per positivum oppositum cognoscit per se aliter non possunt cognitione perfecta, qua cognitione attingat, sicut est, nisi negando illud positivum esse, aut inesse, prout fuerit negatio extra genus, vel in genere; nec ens rationis perfecta cognitione cognosci potest per ens reale, nisi unum ens reale cum altero conferendo, & componendo, atque affirmando, unum comitari alterum, aut terminari ad alterum: sicut autem haec cognitiones complexe, formaliter quidem in nobis, virtualiter in Deo, ut patet.

Aique ita (ut exemplis rem illustrarem) Deus cognoscit tenebras, concepiendo lumen. Non esse in aëre; concepit hanc negationem. Non homo, concepiendo hanc negationem, non esse in certo genere; sed in omni, quod non

non est homo, verificari: intelligit se esse creatorem, & ipsum ad rem creatam referri relatione rationis cognoscens & cogniti, volentis & voliti, quatenus concipit, à sua potentia prout creaturam, & suam cognitionem voluntatemque terminari ad creaturam, esseque creaturam sua cognitionis & voluntatis terminum: denique concipit chymoram, & alia figura nostra intellectus, concepido, nostram cognitionem conjungere vera entia, ubi non sunt conjuncta, v. g. varia species animalia in chymera, relationem veram ut veram relationem agentis in creatore, ubi non est verè relatio, qualitatem veram in aëre tenebro, quasi nigredinem, ubi non est hujusmodi qualitas vera, ratione tenebratum. Usque adhuc Theod. optimè explicans cognitionem non entium. Interim opponitur: quod cognitione judicativa aliquorum iupponit cognitionem simplicem eorum: ergo non potest Deus cognoscere collatiè seu judicative, nos fingere ens rationis, nisi illa per se cognoscat simpliciter & absolute: nee potest complexè cognoscere non ens, nisi superposita ejusdem non entis notitia incomplexa. Respondet Smil. sup. n. 194. omnem notitiam collatim supponere aliquam absolutam, & omnem complexam supponere aliquam incompleam; atque ita, sicut collatio entium realium supponit notitiam eorum absolutam, & judicium de iisdem supponit eorum notitiam simplicem: sicut collationem non entium inter se, vel cum ente, supponere notitiam absolutam de non ente, & judicium de non ente secundum se, supponere notitiam simplicem ejusdem non entis: Deus autem non cognoscit non ens, conferendo illud eum alio non ente, vel cum ente, nec judicando de illo secundum se, licet hoc pacto circa non entia negotietur intellectus noster, sed cognoscat non ens conferendo vera entia, & de veris entibus judicando, ut explicatum est; & idem divina cognitio non entium solum supponit absolutam & simplicem verorum entium cognitionem, ut patet. Sie ille.

A quo si petas: Nonne Deus judicat, ens rationis nihil esse, adeoque ad hoc judicium tamquam de non ente vero supponitur notitia complexe non veri? Respondet num. 196. judicare, non ens esse nihil, non esse aliud, quam judicare, nihil esse nihil: quod judicium in Deo esse non potest; quia ad judicium necessitate est, alio modo concepi subjectum, & alio modo praedicatum; Deus autem non alio modo concepi non ens, & alio modo nihil; quia sicut aliquid est synonymum entis, ita nihil synonymum non entis: nos vero judicamus, non ens esse nihil; quia prius confuse concepimus non ens secundum quid non minimis, & illi tribuimus nihilitatem, id est, affirmamus, nihil subesse tali nominis. Deus ergo circa non ens nullum habet judicium; sed negationem puram omnis notitia ad ipsum non ens secundum se terminata. Ita hic Author. Sed contra eum arguit Felix sup. quia, inquit, nega-

tio est aliquid non ens in particulari, & nihil ^{Impugnat} est non ens in communis, quod convenit etiam ^{tum à Felice} privationi, & relationi rationis; ergo alio modo concipitur à Deo subjectum, & concipitur praedicatum. Pròpter hoc aliter respondetur: quod ^{Eius respons} numquam concipit Deus simplici cognitione ^{suo} non ens; sed semper requiritur, ut cognoscantur entia positiva, scilicet forma, & subjectum; & circa isti versatur simplex cognitionis. Sic ille.

Sed hæc responso impugnatur per d. objectionem, quomodo ergo potest esse responso ^{Videtur esse petitio principiis.} ad objectionem? Unde hic Author peccat manifestè principium, neque ullo modo solvit objectionem positam. Dico ergo, respectu intellectus divini ly, Nihil, non magis significare non ens in communis, quām ly, Negatio, vel, Relatio rationis; sed solum respectu intellectus nostri, qui non entia concipit ad iostar verorum entium, inter quæ dumtaxat reperitur magis & minus commune, sive superior & inferior: unde in Deo non cedit illud judicium, ut dictum est. Quid ergo? Deus cognoscendo vera entia, cognoscit non ens. Si inferas: ergo magis ^{Objectio.} propriè diceretur, Deum non cognoscere non ens: imo videtur esse implicatio in terminis dicere, quod cognoscendo ens, cognoscit non ens; sicut dicere, quod ens sit non ens; quia cognosci & esse sunt proportionata. Respondet ^{Est questione de nomine, an I. ergo dicatur cognoscere non ens, an vere non cognoscere.} Smil. sup. solum posse esse questionem de nomine: an Deus potius censetur non cognoscere non ens, quia illud non per se cognoscit; an vero censetur illud cognoscere, quatenus cognoscit verum ens, ratione cuius non ens habet esse secundum quid. In qua questione hic posterior loquendi modus est præferendus: quia unumquodque est cognoscibile secundum suū esse; ergo cum non ens habeat esse secundum quid, ratione veri entis, in cuius quadam concomitancia, aut absentia consistit, ut ex superiori dictis patet, sit ut non ens sit cognoscibile à Deo, ratione veri entis, in quo (ut dixi) non ens quodammodo fundamentum habet.

Ac pertinet hic loquendi modus ad explicandam infinitam divini intellectus capacitem; quia non modò de entibus veris judicatur seorsim, sed etiam de concomitantia eorum, & unius ab altero absentia & separatione; etiamque talis concomitantia absentiae præter ipsa entia nihil minimum ponat in rerum natura, & id est non ens dicatur. Hæc ille. Felix autem sic: Deum cognoscere, formam illam positivam non esse in subjecto, est cognoscere non ens, & ita præcisè, ut actus Dei terminatur ad ens, non est cognitione non entis, sed quatenus per habitum, & formam eadem cognitione terminatur ad non ens. Si replies: Negatio nihil est: ergo illam videre, est nihil videre; sed nihil videre, est idem, ac non videre: ergo Deus circa non ens non habet actum. Respondet Felix ibidem: quod ^{Nihil probat.} in visione corporali idem est nihil videre, ac non videre; quia sensus uritur (specie impressâ ab objecto productâ, quam non producit non ens; sensus est in intellectu, qui rem cognoscit per speciem alienam, quando objectum non habet

Tomus I.

Y

habet propriam sp̄c̄iem, ut non habent negationes. Ita Franci.

29.
Objicetur
etiam Scotus.

Objicetur etiam nobis Scotus, qui i. dist. 35. quæst. un. §. Potest dici ad questionem, vers. Hoc potest nisi sic, num. 10. Propter tertium instans, in quo dicit, Deum comparare suam intellectionem cum objecto cognito, & causare in se relationem rationis, ponit quartum instans dicens: In quarto instanti potest quasi reflecti supra istam relationem causatam in tertio instanti, & tunc illa relatio rationis cognita erit. Nec huic cognitioni affixat aliquid verum ens pro objecto, sed solum istam relationem rationis: sentit ergo, Deum concepire ens rationis per se; & per consequens, non ens, absque conceptu veri & realis ens. Respondeat Smiling.

Quid sit
Deum cog-
noscere rela-
tionem sua
scientia ad
creaturam.
Smiling.

Scotus.

30.
Quot h̄c
sunt cogni-
tiones.

Ita (inquit Theod.) ut hi sint duas cogni-

tiones directæ, nempe in primo & secundo instanti; duas veræ reflexæ, nempe in tertio, & quarto instanti, & omnes habent ens reale pro objecto; prima essentiam divinam; secunda creaturam; tercia cognitionem creaturæ; quarta cognitionem hujus cognitionis. Et quidem, quod hæc quarta cognitione priorem Dei cognitionem habeat pro objecto, ac non per se ipsam relationem rationis prioris scientie, patet ex ipso nomine reflexæ cognitionis, quo Scotus appellat hanc quartam scientiam: nam, secundum Scotum, reflexa cognitione pro objecto directo habet aliam cognitionem. Hac tenus Smiling.

Igitur hæc auctoritas Scoti non contrariatur nostra doctrinæ. Neque alicuius momenti est, quod Aliqui urgent ex ratione: In qualibet (inquit) creatura imbibitur negatio entis in creati; sed talis negatio non potest cognosci, nisi per entitatem divinam, quia illam negat: ergo non omnis negatio cognoscitur per formam oppositam creatam. Respondeo: in Concluſionis, nostra non dicitur, per formam vel in forma creatæ; sed, In forma opposita: non est autem inconveniens, ut notar Felix sup. n. 13. quod talis negatio cognoscatur per ordinem ad Deum, seu per entitatem divinam, à qua creaturam distinguunt, quia talis negatio nihil aliud est, quam ipsa distinctio à Deo, ut ab extremo; adeoque cognitio ejus nihil aliud est, quam cognitionis distinc-

tionis inter Deum, & erereturam. Quando asserimus (inquit hic Auctor) Deum cognoscere negationes per suum positivum, loquimur de negationibus auferentibus aliquam formam, non de aliis.

Hinc nō valet, quod Alii objiciunt: Attributa divina dicunt alias negationes, ut unitas negationem divisionis, & aeternitas negationem successionis &c. quæ non possunt cognosci, nisi per ipsum Deum; quia fundatur in ipso, & negat divisionem, & successionem Dei: ergo ruit nostra sententia. Non valet, inquam, hoc argumentum: nam benè respondet Felix sup. quod cum in attributis Dei non inveniatur aliqua negatio, quæ destruet perfectionem aliquam, seu quæ auferat aliquam formam; tales negationes cognoscuntur per ipsas imperfectiones negatas, tamquam per formas oppositas; atque adeo non ruit nostra sententia, sed immobilis permanet; etiam non obstante alio argumento sequenti tenoris: Deus cognoscit aliqua impossibilitas, g. Hominem esse equum, quæ est negatio possibilis: si ergo per formam oppositam cognoscitur negatio; ergo per possibiliterem hujus, quod est, hominem esse equum; sed hæc possibilis non datur, imò implicat contradictionem: ergo Deus non cognoscit negationē per formam oppositā. Respondeat Felix sup. quod oppositum illius impossibilis, est, quod possibile est; & ita est, Hominem non esse equum, & hæc est negatio, quæ cognoscitur per formam, quæ homini negatur, scilicet equinitas; illud quod est impossibile, est propositione affirmativa, quæ cognoscitur per extrema, & per negationem convenienter equinitatis in homine.

Addo: quod non est necesse, ut quando aliquia negatio cognoscitur convenire alicuius subjecto, id videatur per negationem convenienter opposita formæ; sed per convenientiam ipsius negationis in hoc subjecto, licet ipsa negatio per oppositam formam negatam videatur; sicut negatio equi videtur per equum, qui est forma negata, & tenebra per lucem; sed quod tenebra convenienter aëri, vel negatio equi homini, non videatur per negationem convenienter lucis in aere; sed per causas, ex quibus hoc subjectum caret illa formâ. Ita Felix. Et quia aliud non opponitur, hæc erit finis Conclusionis, eo dumtaxat addito; quod alii quia non entia (loquor de negationibus & propositionibus) cognoscat Deus per assensum, alia per dissensum. Per assensum utique ea, que sunt in subjecto, v.g. cætitatem in homine; assentitur quippe huic propositioni: Homo est cæsus, & similiter isti: Homo non est equus. Per dissensum autem, que subjecto repugnant, v.g. absentiam lapidis in homine; dissentitur quippe huic: Homo est lapis. Ratio est (inquit Felix sup. n. 14) quia assensus est judicium, quo intellectus iudicat prædicatum convenientire subjecto; dissentitus, quo iudicat non convenientire: sed Deus verè iudicat, hominem esse cæsum; ergo illi assentitur; similiter verè iudicat, quod Homo est lapis, eis propositione falsa: ergo illi dissentitur.

Quid

Quid dicam de simplici apprehensione? Si-
cet nos possumus apprehendere negationem
lucis in aere, nihil judicando, quidni idem,
quereret alius, possit Deus? Non quod Deus
habeat simplices apprehensiones distinctas à
judicio; sed quod judicium Dicitur aequaleat
notris simplicibus apprehensionibus. Veluti
ergo nos simpliciter possumus apprehendere
ablationem alicuius formæ oppositæ, v.g. abla-
tionem lucis sine aliquo judicio, pari ratione
videatur id ipsum tribuendum esse judicio Dei,
non formaliter, sed virtualiter, quia aequaleat
illi apprehensioni. Atque haec latè, & plus
quam satis de negationibus & privationibus.
Accedamus (non corpore, sed intellectu) ad
entia rationis, quæ & ipsæ non entia sunt,
ut patet ex dictis precedentibus Conclus. & videa-
mus, si Deus ea cognoscet, & efficiat.

CONCLUSIO III.

Cognoscit Deus, & efficit entia
rationis.

Interrogat hinc aliquis: Ecquæ sunt entia
rationis? Jam edidiero. Smiling. sup. num.
180. Ens (inquit) rationis pressè & propriè
sumpnum est, quod non habet, nec habere po-
test illum esse proprium seu distinctum ab
aliis entibus, nisi objective in intellectu
concipiente ipsum ens rationis. Dico: Quod
non habet illum esse; ut excludam tam positi-
vum, quam negativum esse: quia privationum
& negationum esse, non est esse rationis.
Deinde addici: Proprium seu distinctum esse;
quia omne ens reale, sicut est verum, & bo-
num; ita est unum. & distinctum à quovis
alio ente: ergo quando non habet esse pro-
prium seu distinctum ab aliis entibus, non est
ens reale: est ergo ens rationis, quatenus ens
reale, & rationis adæquate dividunt ens lati-
simè & æquivocè sumpnum; nec proinde
datur medium inter illa. Tandem addidi:
Nisi objective in intellectu concipiente ipsum ens
rationis; & non addidi ulterius: Concipiente ip-
sum ens rationis per modum veri entis. Et quidem
cur censeatur ens rationis per sui conceptum
accipere quoddam proprium esse suo modo,
tempore esse rationis & secundum quid, ideo
est; quod intellectus sit partim potentia ima-
ginativa, partim imaginativa eorum, quæ re
ipiæ non sunt, putâ negationum, privationum,
entium possibilium, & entium rationis; &
ratione prioris conditionis dat objecto co-
gnito quoddam esse imaginarium; sicut artifex
idolum alicuius rei, imaginemque effingens,
dat rei esse imaginarium; ratione posterioris
conditionis, dat esse imaginarium etiam iis, quæ
re ipiæ non sunt; quemadmodum etiam artifex
materialis dat chymæ esse imaginarium, fa-
bricando imaginem chymæ, quæ non est: &
quia in hac posteriori conditione intellectus
superat sensum (qui licet sit imaginatus, non
tamen nisi corum, quælibet modo re ipiæ sunt,

vel fuerunt, etiam tunc, quando sensus dicitur
falli) hinc fabricatio entium rationis, secundum
proprium esse talium entium, quod non potest
esse nisi imaginarium, intellectu potissimum
tribuitur; nam licet etiam sensus de suo modo
rebus quoddam esse cognitum, tamen enti ra-
tionis non dat esse cognitum, cum illud non
cognoscatur.

Quod autem illud esse imaginarium, quod
sibi proprium vendicat eum rationis, non neces-
sariò pendeat ab ea imaginatione, quâ concep-
tur per modum veri entis; sed satis resultet ex
imaginatione, quâ concepiatur ipsum ens ratio-
nis, tamquam ens rationis absque aliqua fictio-
ne; probatur: quia ens rationis secundum pro-
prium esse sufficenter resultat per illum actum
intellectus, quo ipsum ens rationis concepitur;
cum eo ipso jam habeat esse cognitum, quod est
totum esse proprium entis rationis; atque ens
rationis concepitur, non solum fingendo illud
per modum veri entis; sed etiam concepiendo
illud per modum entis rationis, ut infra ostendemus; ergo ens rationis latè consurgit secun-
dum proprium esse per illum actu intellexus,

Fabricatio
entis ratio-
nis tribuitur
intellexu.

35.
Non debet
concipi ens
rationis per
modum veri
entis.

Probat.

Probatio
modum veri
entis.

Sed intel-
lectus conci-
pit ea que
non sunt,
acti verè ef-
ficiuntur.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

Dicitur
in propriè-
tate.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.

36.
Non sufficit
ad ens ra-
tionis sola
consideratio
intellexi.